

Kuvantamisen taskutieto lääkärille

Lähettävän lääkärin huoneentaulu

Kuvantamistutkimusta ei tehdä ilman lääkärin lähetettä.

Lähettävän lääkärin tulee olla selvillä potilaan aikaisemmista kuvauksista, kuvausmääristä ja säteilyaltistuksesta.

TUTKIMUKSEN OIKEUTUS PITÄÄ HARKITA ETUKÄTEEN:

TARVITSEEKO potilas sädetutkimusta?

- vaikuttaako se potilaan hoitoon

Tarvitseeko potilas sitä JUURI NYT?

- vai myöhemmin, kun hoito on jo ehtinyt tehot

Onko tutkittu jo AIEMMIN?

- muualla tai toisen lääkärin läheteellä

Lähetteen tulee sisältää:

Potilaan esitiedot:

- tiivis anamneesi sisältäen mahdolliset tarttuvat taudit
- tutkimuksesta riippuen: mahdollinen raskaus ja imetys
- tehosteaineen antoon liittyen yliherkkyydet ja munuaisten vajaatoiminta
- oleelliset pitkäaikaissairaudet kuten aiempi maligniteetti, diabetes, sydämen tai maksan vajaatoiminta
- kehon sisäinen metalli ja vierasesineet (magneettikuvaus)
- potilaan käyttämä lääkitys (huom. veren hyytymiseen vaikuttavat lääkkeet, diabeteslääkkeet isotooppilääketieteen toimintakokeet)
- tiedot oleellisista aiemmista tutkimuksista

Oleelliset statuslöydökset

Tutkimuspyyntö

- selkeä kysymyksenasettelu
- kuvauskohde ja kuvattava puoli (oikea/vasen)
- mieti sopivin tutkimusmenetelmä

Kiireellisyys: päivystys vai ei?

Huolehdi jo lähetettä kirjoittaessasi, että varaat potilaalle tilaisuuden kuulla tutkimuksen lausunnon ja sen vaikutuksen hoitoon.

Kuvantamistutkimusten tyypilliset säteilyannokset

Taulukon annokset ovat keskimääräisiä annoksia ja potilaskohtainen vaihtelu voi olla huomattava.

Tutkimus	Keskimääräinen efektiivinen annos (mSv)	Annosta vastaava lukumäärä PA-keuhkokuvia	Arvio annosta vastaavasta altistumisajasta luonnonsäteilylle*
Keuhkot (PA-kuva)	0,015	1	1 vrk
Keuhkot (PA- ja sivukuva)	0,05	3	4 vrk
Nenän sivuontelot	< 0,01	< 1	< 1 vrk
Ortopantomografia	< 0,01	< 1	< 1 vrk
Raajat, esim. polvi	< 0,01	< 1	< 1 vrk
Mammografiaseulonta	0,3	20	22 vrk
Kaularanka	0,05	3	4 vrk
Lantio	0,15	10	11 vrk
Lanneranka (AP- ja sivukuva)	0,3	20	22 vrk
Vatsa	0,2	13	15 vrk
TT-pää	1,6	107	4 kk
TT-keuhkot	5	333	1 vuotta
TT-lanneranka	5	333	1 vuotta
TT-vatsa	6	400	1 vuotta
Keuhkoventilaatio- ja -perfuusiokuvaus (SPECT-TT)	4,2	280	10 kk
Munuaisen toiminnan gammaokuvaus	0,7-1	67	2,5 kk
Luuston gammakuvaus	4,9	330	1 vuotta
Sydänlihaksen gammakuvaus (2 pv-protokolla)	7,4	490	1,5 vuotta
Vartijaimusolmukkeen gammaokuvaus, per injektio	0,3	20	22 vrk
Koko kehon PET-TT (¹⁸ F-FDG)	8,4	560	1,7 vuotta
Aivojen PET-TT (¹⁸ F-FDG)	2,8	190	7 kk
PA = selän puolelta otettu			
TT = tietokonetomografia, PET = positroniemissiotomografia			
www.stuk.fi			

* Suomessa luonnosta saatava keskimääräinen säteilyannos vuodessa on noin 5 mSv, josta noin 4 mSv aiheutuu huoneilman radonista. Mainittakoon myös, että 4 tunnin lentomatka 10 km:n korkeudessa aiheuttaa noin 0,02 mSv annoksen.

Mikäli tarvitset lisäohjeita, ota yhteyttä röntgenin henkilökuntaan.